

Н.М. Ткачук, Тернопільський національний економічний університет

ОСОБЛИВОСТІ РИНКОВОЇ ОЦІНКИ ВЕЛИЧИНИ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ БАНКУ

Сучасний етап розвитку ринкової економіки вимагає активного формування інфраструктури оцінки, що в першу чергу передбачає створення необхідної законодавчої бази, розробку відповідних стандартів та методів оцінки будь-яких активів, пасивів банківських установ зокрема та банківського бізнесу в цілому.

Визначення ринкової вартості банківського бізнесу пов'язано також із такими особливостями функціонування банків:

- поєднанням традиційних функцій фінансового посередництва із зростаючою роллю виробника фінансових послуг і продуктів;
- незначною часткою власного капіталу в сукупних пасивах (10-12 %) із переважанням частки залученого капіталу;
- жорстким наглядом з боку Національного банку України (встановлення обов'язкових до виконання нормативів капіталу, ліквідності, резервування, валютної позиції тощо);
- великим значенням у створенні вартості бізнесу нематеріальних активів банку (системи управління, рівня кваліфікації персоналу, оргструктури тощо);
- високим рівнем ризику, який пов'язаний із структурою та якістю активів, пасивів і характером здійснюваних банком операцій.

Традиційно в оцінці ринкової вартості активів чи бізнесу використовуються три підходи: витратний, порівняльний і дохідний. Застосування будь-якого із підходів передбачає використання певних методів і прийомів, базується на минулих досягненнях банку, його теперішньому положенні на ринку чи на очікуваних доходах у майбутньому.

Витратний підхід являє собою сукупність методів визначення вартості об'єкта з врахуванням витрат на його відновлення й обумовлений відмінністю результатів балансової та ринкової оцінки активів і пасивів банку. Витратний підхід може реалізовуватись на практиці з використанням двох методів оцінки: методу чистих активів і методу ліквідаційної вартості.

Порівняльний підхід ринкової оцінки являє собою сукупність методів визначення вартості відповідних об'єктів оцінки на базі їх порівняння з аналогами, щодо яких є певна інформація про операції купівлі-продажу таких об'єктів на ринку. Залежно від цілей,

об'єктів і конкретних умов оцінки порівняльний підхід передбачає використання таких методів: метод угод, метод ринку капіталу, метод галузевих коефіцієнтів. Головною сутністю цих трьох методів порівняльного підходу оцінки є вибір об'єкта-аналога, збір інформації щодо його ринкової вартості та її коректування на основі системи коефіцієнтів, які й відображають відмінність між об'єктом оцінки та його аналогом.

Дохідний підхід базується на прогнозуванні грошових потоків банків у перспективі їх приведення до теперішнього чи майбутнього періоду часу. Здійснюючи оцінку об'єкта за цим критерієм, дохід розглядається як головний фактор, що формує величину його вартості. За інших рівних умов із збільшенням доходу, який приносить об'єкт оцінки, зростає відповідно і його вартість. У даному процесі має значення тривалість періоду отримання можливого доходу, рівень та види ризиків. Як бачимо, дохідний підхід дає визначення теперішньої поточної вартості майбутніх доходів, які виникають у результаті використання активів. Варто відмітити, що даний підхід оцінки вартості банку та його акцій є найкращим щодо використання для банків, які створені на базі нових технологій (інтернет-банкінг, телефонний банкінг, віртуальні банки). Дохідний підхід оцінки ринкової вартості певного об'єкта передбачає застосування таких методів: метод дисконтування грошових потоків *DCF* (discounted cash flow), метод капіталізації, метод доданої економічної вартості. Оцінка використання цих методів залежить від двох факторів: положення об'єкта на ринку та перспектив його розвитку на майбутнє.

Ткачук, Н.М. Особливості ринкової оцінки величини власного капіталу банку [Текст] / Н.М. Ткачук // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей X Всеукраїнської науково - практичної конференції (22-23 листопада 2007 р.) : у 2-х т. – Суми : УАБС НБУ, 2007. – Т. 1. – С. 28-29.